

66

Groeve Blom

OPPERVLAKTE
7 ha.

WANDELROUTES
Gemarkeerde
wandelroutes.

BIJZONDER
Voormalige mergel-
groeve met een rijk
insectenleven.

Soms worden natuurgebieden naar mensen of organisaties genoemd die daar direct of zijdelings van betekenis zijn geweest. Voorbeelden bij Het Limburgs Landschap zijn de Curfsgroeve, de Van Tienhovenmolen en het Klinkenbergbos. In 2020 is daar een vierde gebied bij gekomen, de Groeve Blom. Het is een groeve waar vanaf midden jaren vijftig van de vorige eeuw zand, kiezel en mergel werden gewonnen. De vroegere exploitant en naamgever van de groeve heeft het zeven hectare grote gebied na beëindiging van de exploitatie omgevoerd tot een waar natuurparadijs. Steile hellingen van mergelrotsen worden afgewisseld met bloemrijke vlakkere delen. In een diep gat is een grote plas ontstaan en door de hele groeve liggen kleine, regelmatig droogvallende poeltjes. Samen met een groep enthousiaste vrijwilligers hield de vorige eigenaar de bijzondere natuurwaarden in stand. Daar gaat Het Limburgs Landschap – sinds de heer Blom het beheer in 2019 aan ons heeft toevertrouwd - natuurlijk gewoon mee door.

Een blauwtje lopen

Vlinders zijn er in alle kleuren en maten. Twee families van dagvlinders zijn genoemd naar de hoofdkleur van hun vleugels. Er zijn de witjes, zoals het welbekende klein koolwitje, en er zijn de blauwtjes. Blauwtjes zijn relatief kleine vlinders waarvan de grondkleur van de vleugels, meestal alleen bij de mannetjes, blauw is. In Europa komen 90 soorten voor die 'blauwtje' in hun naam dragen. Daarvan kunnen er 15 in Nederland gezien worden, met de toevoeging dat een groot deel (extreem) zeldzaam is. Een bekende soort is het boomblauwtje dat algemeen voorkomt, ook in tuinen. Het is ook het vroegst waarneembare blauwtje. In de tweede helft van maart vliegt ie soms al; zijn dartelende vlucht met de lichtblauwe bovenzijde en witte onderzijde is dan opvallend. In Groeve Blom komen maar liefst zes soorten blauwtjes voor. Voor zoveel blauwtjes in één gebied kun je in Nederland alleen in Limburg terecht. In Groeve Blom leven naast het algemene boomblauwtje nog twee landelijk algemene soorten blauwtjes, het icarusblauwtje en het bruin blauwtje. Die laatste soort is echter niet blauw. 'Zucht' zult u zeggen, maar kleur is soms niet de enige voorwaarde om tot een bepaalde familie gerekend te worden. Bij het bruin blauwtje zijn beide geslachten bruin met een oranje vlekkenpatroon aan de vleugelranden. Van de resterende drie blauwtjes zijn er twee exclusief voor Limburg. De derde, het staartblauwtje, kent weliswaar zijn zwaartepunt in verspreiding in Limburg, maar heeft zich inmiddels ook in andere delen van het land gevestigd. De typisch Limburgse soorten zijn klaverblauwtje en dwergblauwtje.

Dat de voedselplant voor de rupsen van het **klaverblauwtje** rode klaver is, zou de vraag op kunnen roepen waarom de soort zo zeldzaam is. Rode klaver is immers zeer algemeen in Nederland. Het klaverblauwtje leeft echter alleen in bloemrijke graslanden met veel rode klaver. De bloemen zijn nodig als nectarbron voor de vlinder, en de rode klaver wordt gegeten door de rupsen. Tijdens het gehele vliegseizoen, eigenlijk het hele zomerhalfjaar, moeten beide beschikbaar zijn. Het is de reden waarom de soort op reguliere klaverakkers en graslanden, waar door monoculturen rode klaver vaak zelfs niet eens voorkomt, niet uit de voeten kan. En dat is precies waarom waardevolle natuurterreinen zoals Groeve Blom zo belangrijk zijn. Geholpen door warme zomers weet deze vlindersoort geschikte gebieden te koloniseren, te beginnen in het zuidelijk gelegen Limburg, en vooral op warme plekken zoals verlaten groeves.

Het kleinste blauwtje van Nederland is meteen ook de zeldzaamste. **Dwergblauwtjes** zijn gebonden aan slechts één plantensoort, namelijk **wondklaver**. Deze moet dan ook nog voorkomen in schrale graslanden op kalkrijke bodems. Dat maakt de soort extreem kwetsbaar. Dit kleine grijsblauwe vlindertje werd als uitgestorven beschouwd in Nederland, maar vanaf 2017 doken er toch waarnemingen op in Groeve Blom. Een enorme opsteker voor het jarenlange goede beheer in dit natuurpareltje.

Knorrende grazers

Waar het gaat om het inzetten van dieren bij het beheer van onze natuurgebieden, zijn we wel wat gewend. Konikpaarden, Galloway-runderen, Exmoorpony's, Nederlandse landgeiten en diverse schapenrassen helpen ons mee de natuur te beheren. Maar varkens..., nee daar hadden we nog geen ervaring mee. De wilde zwijnen als natuurlijke grazers en vooral wroeters in onze natuurgebieden daargelaten uiteraard. Met Groeve Blom is daar verandering in gekomen. Daar verblijft al vele jaren een aantal varkens. De twee knorrende beheerders die er nu rondlopen zijn van het **Kunekune** ras. Dit is een klein ras dat zijn oorsprong heeft in Nieuw-Zeeland. De ronde bouw, korte snuit en

harige vacht zijn kenmerkend. Het zijn vriendelijke en aanhankelijke dieren. Het is geen toeval dat ze er lopen en ook geen uit de hand gelopen hobby van de vorige eigenaar. De dieren zijn er bewust gezet om een waardevolle bijdrage te leveren aan het gebied. De varkens grazen en wroeten in de grond (maar wel veel minder dan hun natuurlijke soortgenoten) en genieten van een heerlijk modderbad op natte plekken. Hierdoor ontstaan er voortdurend open plekken en kleine waterplasjes. Een van de soorten die daarvan profiteert is de zeldzame geelbuikvuurpad, een typische Zuid-Limburgse soort die zich in groeves als deze prima thuis voelt.

85 op 7 hectare

Hoe beter er in een gebied gekeken wordt, hoe meer soorten er worden gezien. Zeker als specialisten zich op een gebied storten, stijgt vaak het aantal waargenomen soorten snel. Zo werd in 2020 in de groeve een **heidehommel** waargenomen, een soort die al 53 jaar niet meer gezien was in

Van industriële
winning tot een
gevarieerd en
soortenrijk
natuurgebied.

Zuid-Limburg. De lijst van 1186 soorten planten en dieren die 1 januari 2021 in Groeve Blom zijn gevonden is indrukwekkend. Toch kan dit aantal nog sterk stijgen. Nu lijken nachtvlinders (97 soorten), bijen en wespen (87) en wantsen (64) best goed onderzocht; toch komen er zeker van deze drie groepen mogelijk meer dan honderd soorten voor. Er zijn twee groepen waarvan de aantallen in Groeve Blom rustig imponerend genoemd kunnen worden. Er zijn maar liefst 42 soorten dagvlinders en 43 soorten libellen vastgesteld. Als dat vergeleken wordt met topgebieden voor deze beide soortgroepen zoals het Weerterbos (790 ha) en de Meinweg (1800 ha), waar ook nog eens intensief door veel mensen gekeken wordt, zijn deze aantallen nóg indrukwekkender. In het Weerterbos zijn totaal 40 soorten dagvlinders en 50 libellensoorten gezien. In de Meinweg ligt dat aantal op 41 dagvlinder- en 54 libellensoorten. Het geeft aan hoe bijzonder kalkrijke milieus kunnen zijn.

Over de 'blauwtjes' hebben we het al gehad. Andere bijzondere dagvlinders in Groeve Blom zijn bruin dikkopje, veldparelmoervlinder en grote weerschijnvlinder. Op het vlak van libellen zijn zwerfende pantserjuffer, gaffelwaterjuffer, venglazenmaker en zuidelijke keizerlibel vermeldenswaardig. Het geeft aan hoe een gebied waar industriële winning van delfstoffen heeft plaatsgevonden kan worden omgetoverd in een fraai en gevarieerd natuurgebied. Met dank aan de heer Blom.

Groeve Blom

RECREATIEMOGELIJKHEDEN

PARKEERMOGELIJKHEID

Kruising Rijksweg en
Kleine Heideweg,
6325 Berg en Terblijt.

GEMARKEERDE WANDELROUTES

- Rood [6 km]
- Groen [5 km]
- Blauw [9 km]

